

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Iudicium De Articulis Confessionis Fidei Anno M. D. XXX.
Caesar. M. Augustæ exhibitis, quatenus scilicet à
Catholicis admittendi sint aut reiiciendi**

Hoffmeister, Johann

Coloniæ, 1559

VD16 ZV 17723

De Bonis operibus iterum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-34289

ARTICVLVS XIX.

nia non necessaria, in re haud dubia. Sunt certe apud Aduersarios non pauci loci qui huic Articulo, & manib⁹ & pedibus repugnāt, maximè apud eos q̄ nō possūt equo aīo ferre Patrū interpretationē qui obdurare, tradere, pro permittere interpretati sunt. D. Basilius de obduratiōe Pharaonis scribit, Obdurauit eum longanimitate ac pœnæ dilatione, ipsius ferens vitium, vt ad extremum eius iniquitate ad summum gliscente, iustius super eum Dei iudicium ostenderetur, &c. Hæc ferè communis omnium Patrum est expositio, q̄ ægerri- mē legunt Zuinglij commilitones. Videatur hac de re Bucerus in Rom. cap. 1. Sed suffecerint hæc de causa peccati.

DE BONIS CHRISTI- anorum operibus Arti- culus XX.

Falsò accusantur nostri, quòd bona opera prohibeant. Nam scripta eorum quæ extant de decē præceptis, & alia simili argumento

M testan-

ARTICVLVS XX.

testantur, quod vtiliter docuerint de omnibus vitæ generibus & officijs, quæ genera vitæ, quæ opera in qualibet vocatione Deo placeant. De quibus rebus olim parùm docebāt Concionatores, tantū puerilia & non necessaria opera vrgebāt, vt certas ferias, certa ieiunia, fraternitates, peregrinatiōes, cultus Sanctorum, rosaria, monachatum & similia. Hæc Aduersarij nostri admoniti nunc dediscunt, nec perinde prædicant hæc inutilia opera, ac olim. Præterea incipiunt fidei mentionem facere, de qua olim mirum erat silentium. Et sic nō desinunt obscurare doctrinam fidei cum relinquūt dubias conscientias, & iubent mereri remissionem peccatorum operibus. Nec docēt quod sola fide propter Christum certò accipiamus remissionem peccatorum.

Cū igitur doctrina de fide, quam
opor-

ARTICVLVS XX.

oportet in Ecclesia præcipuam esse, tã diu iacuerit ignota, quemadmodũ fateri omnes necesse est, de fidei iustitia altissimum silentium fuisse in concionibus, tantum doctrinam operum versatam esse in Ecclesijs, nostri de fide sic admonuerunt Ecclesias:

Principiò, quod opera nostra nõ possint recõciliare Deũ, aut mereri remissionẽ peccatorũ & gratiã & iustificationem, sed hanc tãtum fide consequimur, credentes quod propter Christũ recipiamur in gratiam, qui solus positi⁹ est mediator & propitiator, per quem reconcilietur Pater. Itaque qui confidit operibus, se mereri gratiam, is aspernatur Christi meritũ & gratiã & querit sine Christo humanis virib⁹ viã ad Deũ, cum Christus de se dixerit, Ego sum via, veritas, & vita. Hęc doctrina de fide vbique in Paulo

ARTICVLVS XX.

tractatur Ephe. 2. Gratia salui facti estis per fidem, & hoc non ex vobis, Dei donum est, non ex operibus, &c.

Et ne quis cauilletur, à nobis no-
uam Pauli interpretationem exco-
gitari, tota hæc causa habet testi-
monia Patrum. Nam Augustinus
multis voluminibus defendit gra-
tiam & iustitiam fidei contra me-
rita operum. Et similia docet Am-
brosius de vocatione gentium, &
alibi. Sic enim inquit de vocatione
Gentium, Vilesceret redemptio san-
guinis Christi, nec misericordiæ
Dei humanorum operum præro-
gatiua succumberet, si iustificatio
quæ fit per gratiam, meritis præce-
dentibus deberetur, vt non munus
largientis, sed merces esset ope-
rantis.

Quanquàm autem hæc doctri-
na contemnitur ab imperitis, tamè

ex

ARTICVLVS XX.

experiuntur piæ ac pavidæ conscientia plurimum eam consolationis afferre, quia conscientia non possunt reddi tranquillæ per vlla opera, sed tantum fide, cum certò statuunt, quod propter Christum habeant placatum Deum. Quemadmodum Paulus docet Rom. 5. Iustificati per fidem, pacem habemus apud Deum. Tota hæc doctrina, ad illud certamen perterrefactæ conscientia referenda est, nec sine illo certamine intelligi potest. Quare malè iudicant de ea re homines imperiti & prophani, qui Christianam iustitiam nihil esse somniant, nisi ciuilem & philosophicam iusticiam.

Olim vexabantur conscientia doctrina operum, non audiebant ex Euangelio consolationem, quosdam conscientia expulit in desertum, in monasteria, sperantes ibi se gratiam merituos esse per vi-

ARTICVLVS XX.

tam monasticam. Alij alia excogitauerūt opera, ad promerendā gratiam & satisfaciendum pro peccatis. Ideo magnopere fiat opus, hanc doctrinā de fide in Christum tradere & renouare, ne deesset consilio pauidis consciētij, sed scirent fide in Christum appræhēdi gratiam & remissionem peccatorum & iustificationem.

Admonentur etiam homines, quod hic nomen fidei non significet tantū historię noticiam, qualis est in impijs & diabolo, sed significet fidem, quæ credit non tantū historiam, sed etiā effectum historiæ, videlicet hunc Articulum, Remissionem peccatorum, quod videlicet per Christum habeam⁹ gratiam, iustitiam & remissionem peccatorum.

Iā qui scit se per Christum habere propiciū patrē, is verè nouit deū,
scit

ARTICVLVS XX.

scit se ei curæ esse, diligit & inuocat eū, Deniq; non est sine Deo sicut Gentes. Nam diaboli & impij non possunt hūc Articulum credere, Remissionem peccatorum. Ideo deum tanquā hostē oderunt, non inuocant eum, nihil boni ab eo expectant.

Augustinus etiā de fidei nomine hoc modo admonet lectore, & docet in scripturis nomē fidei accipi, nō pro noticia, qualis est in impijs, sed pro fiducia quæ consolatur & erigit perterrefactas mentes.

Præterea docēt nostri, quod necesse sit bona opera facere, nō vt cōfidamus per ea gratiam mereri, sed propter voluntatem Dei. Tātum fide apprehenditur remissio peccatorum & pax conscientiæ. Et quia per fidem accipitur spiritus sanctus, iam corda renouātur, & induunt novos affectus, vt parere bona

M 4 opera

ARTICVLVS XX.

Opera possint. Sic enī ait Ambro,
Fides bonæ voluntatis, & iustæ a-
ctionis genitrix est: Nam humanæ
vires sine spiritu sancto plene sunt
impijs affectibus, & sunt imbecilli-
ores quàm vt bona opera possint
efficere coram Deo. Ad hæc, sunt
in potestate diaboli q̄ impellit ho-
mines ad varia peccata, ad impias
opiniones, ad manifesta scelera,
Quemadmodum est videre in phi-
losophis, q̄ & ipsi conati honestè vi-
uere, tamen id non potuerunt effi-
cere, sed contaminati sunt multis
manifestis sceleribus. Talis est im-
becillitas hominis, cùm est sine fi-
de & spiritu sancto, & tantùm hu-
manis viribus se gubernat.

Hinc facilè apparet hanc doctri-
nam nõ esse accusandam, quòd bo-
na opera prohibeat, sed multo ma-
gis laudandam, quod ostendit quò
bona opera facere possimus. Nam
sine

ARTICVLVS XX.

sine fide nullo modo potest huma-
na natura primi aut secundi præcep-
ti opera facere. Sine fide non inuo-
cat Deum, à Deo nihil expectat, nõ
tolerat crucem, sed quærit huma-
na præsidia, confidit humanis præ-
sidijs. Ita regnant in corde omnes
cupiditates, & humana consilia cū
abest fides & fiducia erga Deum.
Quare & Christus dixit, Sine me ni-
hil potestis facere, Ioan. 15. Et Eccle-
sia canit, Sine tuo numine, ni-
hil est in homine, ni-
hil est innoxium.

F. Ioan. Hoff.

Articulus hic rursus ad lucē
reuocat bona opera, quæ im-
portunis Aduersariorū scri-
ptis & concionibus, in flo-
re huius ipsorum Euangelij
omnino pessimè audierunt, quod negare

M 5

non

ARTICVLVS XX.

nō possunt, nisi cōpertissimi mēdacij accu-
sari velint. Et nisi recepiscē me nolle vete-
rē camerinā mouere, vt eò facilius possit
coire cōcordia, adijcerē certa exēpla, quæ
etiā fæterēt in narib⁹ Aduersariorū. At exē-
pla declarāt plus q̄ vellem⁹, quales fuerint
Lutherani bonorū operū ebuccinatores.
Doce deū in nobis & bona & mala potēter
opari: doce oēm hoīem etiā in bono quo-
uis ope peccare: doce oīa ex mera neces-
sitate contingere: doce nullum esse homīs
liberum arbitriū. Itē, bonis operibus nihil
apud Deum mereri, nihil apud Deum nos
acturos bonis operibus: hæc inquā, doce,
hæc apud simplices, ne quid duri⁹ dicam,
auditores tuos, & satis s. deprædicasti, &
magno honore decorasti bona piorum o-
pera. Iam quis negat illa apud Aduersarios
inueniri. Certè maiorem autoritatem sem-
per habuerunt bona opera apud Zuinglia-
nos, quā apud Lutheranos. Qui nolet mi-
hi hoc in negotio credere, faciat periculū.
Extant eius rei testes euidentissimi, lucu-
brationes illorum non paucæ. Sed ad Arti-
culum. Rursum Philippus cantilenam su-
am repetit de sola fide, & de non me-
ritis, siue viuamus, siue moriamur. His
vel

ARTICVLVS XX.

vel ad nausēā vsq; responsum est, quomo-
 do scilicet Fides iustificet, & quantum &
 vnde valeant bona opera, vnde item his
 sua merces. Post orditur philippus suos
 excusare Concionatores, egregiē extol-
 lens, magnificēque depređicans quā ne-
 cessum fuerit Ecclesiæ tertios illos Cato-
 nes ē cœlo decidere, vt instruerent Eccle-
 siam, docerentq; quid tādem verē sentiē-
 dū de fide & bonis operibus. Sed audiam⁹
 cœlestes illos rabinos. Principiō, inquit, do-
 cuerūt quod opera nostra nō possint recō-
 ciliare Deū. Hęc doctrina videlicet ē tertio
 cœlo allata est. De qbus opibus loquūtur?
 De opibus p̄cedētib⁹ iustificationē? Ne-
 mo aduersarijs obloq̄tur. Nā de his scribit
 Ambrosi⁹ quē philippus adducit: Si iustifi-
 catio, inq̄t, q̄ sit p̄ gratiā, meritis p̄cedētib⁹
 deberetur, &c. miror cur ille nō flagellarit
 hīc Ambrosiū, q̄ loco gr̄æ nō posuerit fidē.
 Si autē loquūt de opibus q̄ sūt à semel iusti-
 ficatis, vt sunt oīa bona opa fideiū, maxi-
 mē verō q̄ p̄nitētiæ opa vocam⁹: q̄rim⁹, si
 bona opera Deum non reconciliant, an ne
 ipsum ad iracūdiā p̄uocēt? Alterū verū sit
 necessum est. Si de⁹ bonis nostris operib⁹
 offenditur, ergo malis delectat̄. Cur ergo
bona

ARTICVLVS XX.

bona præcepit, & mala prohibuit? Si verò bonis operibus reconciliatur & non offenditur, in quo mundo versatus est philippus dum hæc scriberet? Et tamen in superioribus fassus est ipse philippus. opera bona esse meritoria, tam præsentis vitæ quàm futuræ, qua dere in negotio iustificatiōis satis diximus, si non ornatè, certè multò minùs impiè. Et reuerà grandis iniustitia Dei esset, vt inquit D. Hieronimus, si tantū peccata puniret, & bona opera non suscipere. Pergit Apologia suos defendere Concionatores qui docuerunt quod Christus sit propitiatio pro peccatis, & non nostra opera: & allegat verba D. Petri, dicentis; Huic omnes prophetæ perhibent testimonium, in nomine ipsius accipere remissionem peccatorum, omnes qui credunt in eum, &c. Quis hoc negat? quis reluctatur? an nō semper & identidem respondemus meritabonorum operum, manare ex merito Christi, qui operibus nostris & talem & tantam virtutē meruerit, sanguine suo perfundens abluerit, vt acceptaremur à patre, nō tanquàm ab inimicis facta, sed tanquàm à renatis & adoptatis Dei filijs. Christus alibi inquit, Opera quæ ego facio, &

ipse

ARTICVLVS XX.

ipse pater meus facit: Sic & quæ nos facimus, Christus in nobis facit, & suavis ille ac dulcis racemorum fructus non palmitibus sed viti adscribitur, imò & vtrisque. Quæras forsan quid ad verba Petri respondeam? Id quod Petrus ipse, In veritate cōperio, inquit, quia non est personarum acceptor Deus, sed in omni gente qui timet eum & OPERATVR IVSTICIAM acceptus est illi. Ergo qui legit illa, legat & hæc ex eodem capite. Habet classem suam Christi meritum, habent etiam locum suū operum merita, non illud ex his, sed hæc ex illo. Et hæc quidem hæc hactenus.

DE CVLTV DIVORUM Articulus, XXI.

DE cultu sanctorū docēt, quod memoria sanctorum proponi potest, vt imitemur fidē eorum, & bona opera iuxta vocationē: Vt cæsar imitari potest exemplum Davidis in bello gerēdo ad depellendos